

Skojarzona profilaktyka – ujęcie społeczne

dr n. społ. Magdalena Ankiersztein-Bartczak

Choroby bakteryjne

kiła
rzeżączka
chlamydia
nierzeżączkowe zapalenie cewki moczowej
wrzód miękki
ziarniniak pachwin
zapalenie jelit

Choroby wywołane przez pierwotniaki

rzęsistkowica
zapalenie jelit

Choroby wywołane przez grzyby

kandydoza pochwy

Choroby wirusowe

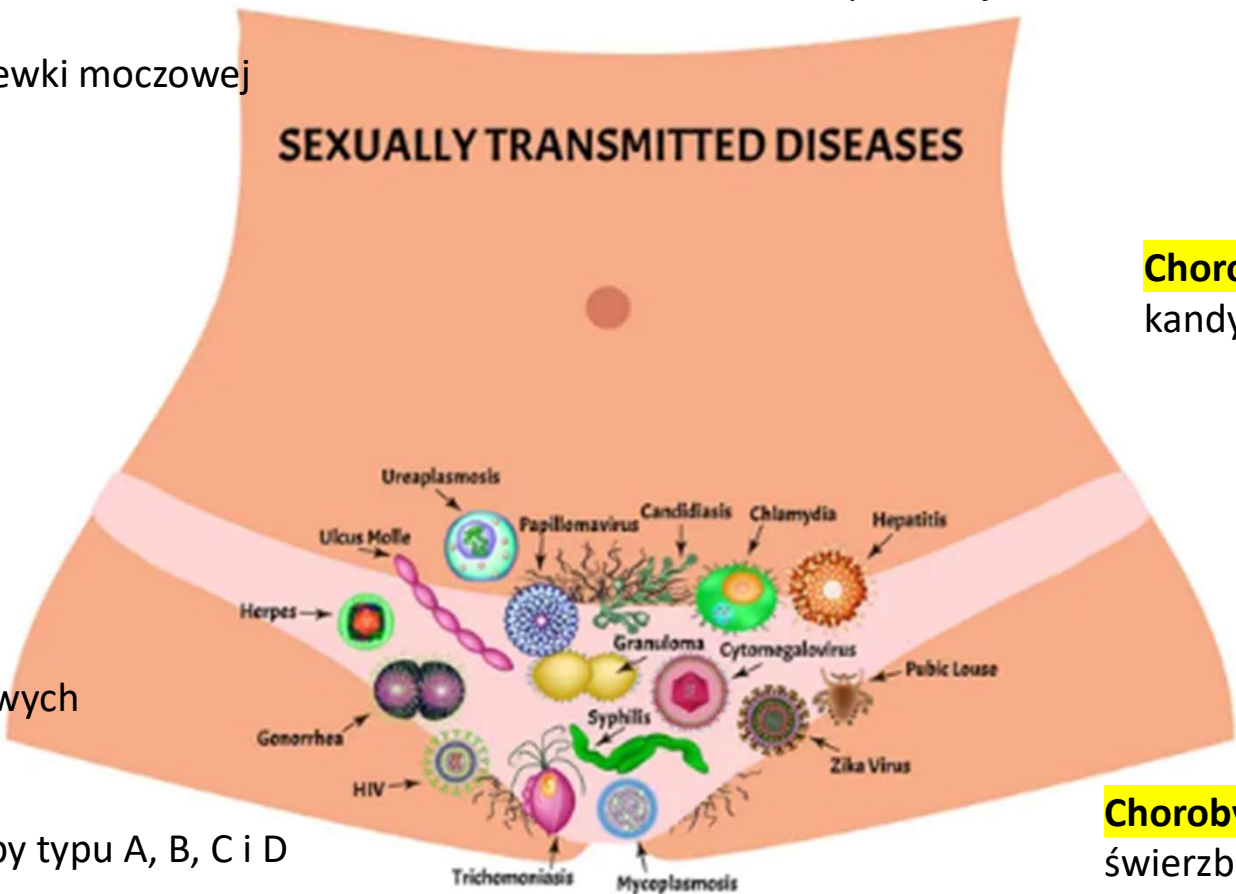
opryszczka narządów płciowych
kłykciny kończyste
mięczak zakaźny
wirusowe zapalenie wątroby typu A, B, C i D
HIV

Choroby wywołane przez pasożyty

świerzb
wszawica łonowa

Choroby wywołane przez robaki

owsica

Rysunek: <https://depositphotos.com/pl/vectors/choroby-przenoszone-drog%C4%85-p%C5%82ciow%C4%85.html>

Drogi transmisji

1. Kontakt seksualny

- **Stosunek dopochwowy** (najczęstsza droga)
- **Stosunek analny** (wysokie ryzyko przy uszkodzeniu błon śluzowych)
- **Stosunek oralny** (możliwość zakażenia jamy ustnej, gardła i narządów płciowych)

2. Kontakt ze śluzówkami lub wydzielinami

- Kontakt z nasieniem, wydzieliną pochwową, krwią, wydzieliną z ran lub płynem przedwytryskowym

3. Kontakt skóra do skóry

- Dotyczy m.in. kiły, opryszczki narządów płciowych (HSV), kłykcin kończystych (HPV) – **nie musi dojść do wytrysku czy penetracji**

Drogi transmisji

4. Zakażenie przez krew

- Głównie: **HIV, HCV, HBV**
- Poprzez:
 - wspólne igły (np. przy używaniu substancji psychoaktywnych)
 - niesterylne narzędzia (tatuaż, piercing, sterydy, zabiegi medyczne)
 - transfuzje (w krajach o niskiej kontroli)

5. Z matki na dziecko

Co zwiększa ryzyko
podjęcia zachowań
seksualnych

Kiedy częściej podejmujemy decyzję...

◆ 1. Używanie substancji psychoaktywnych

- Alkohol – obniża zahamowania, upośledza ocenę ryzyka
- Substancje psychoaktywne (np. GHB, metamfetamina, kokaina) – zwiększają impulsywność i chęć podejmowania ryzykownych zachowań
- Chemsex – praktyka łączenia seksu z narkotykami, często bez zabezpieczeń

◆ 2. Brak wiedzy i edukacji seksualnej

- Niewiedza o drogach transmisji STI
- Niska świadomość korzyści z testowania i stosowania prezerwatyw

◆ 3. Młody wiek / niedojrzałość emocjonalna

- Młodzież często nie ocenia prawidłowo ryzyka
- Presja rówieśnicza i brak doświadczenia

Kiedy częściej podejmujemy decyzję...

◆ 4. Problemy ze zdrowiem psychicznym

- Depresja, niska samoocena
- PTSD (zespół stresu pourazowego) – może prowadzić do samodestrukcyjnych lub impulsywnych zachowań seksualnych
- Brak poczucia wartości → brak dbałości o własne bezpieczeństwo

◆ 5. Przemoc seksualna lub doświadczenie nadużyć

- Osoby z historią nadużyć mogą mieć trudność z wyznaczaniem granic i podejmowaniem decyzji chroniących zdrowie

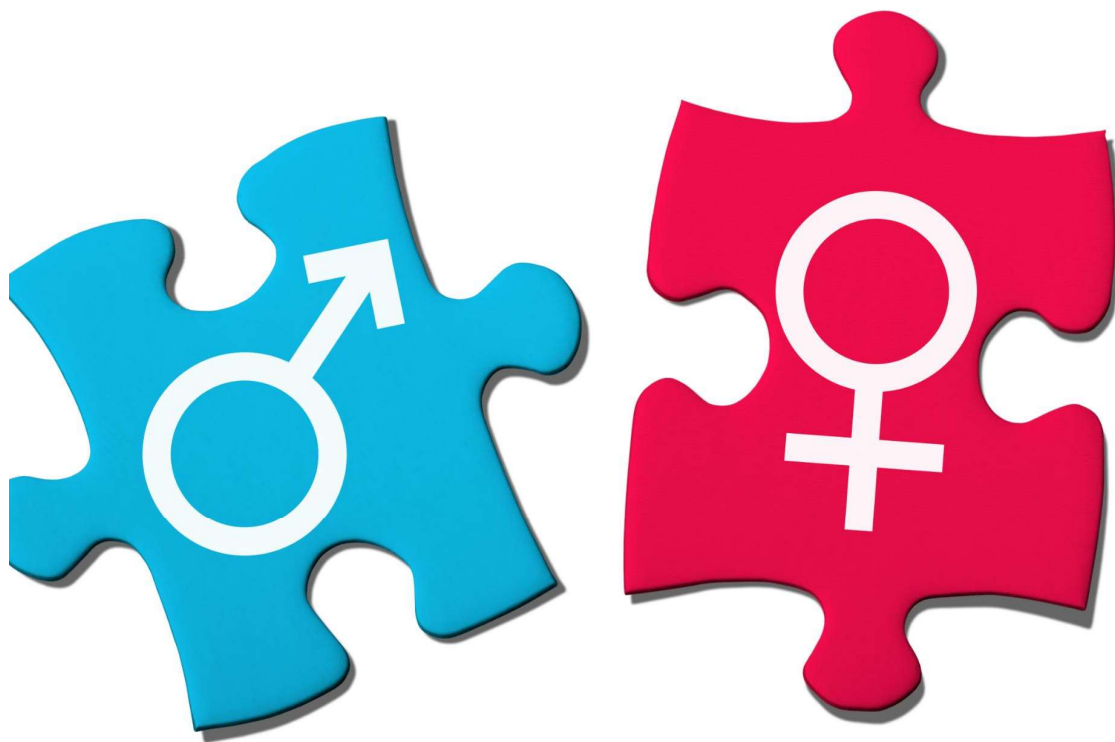
◆ 6. Presja społeczna, normy kulturowe

- Brak akceptacji dla rozmowy o seksie, tabu wokół prezerwatyw i testowania
- Brak wsparcia w grupach mniejszościowych (LGBTQ+, osoby migranckie)

◆ 7. Brak dostępu do ochrony zdrowia i testów

- Bariery finansowe, logistyczne, prawne (np. brak ubezpieczenia)
- Brak anonimowego i darmowego testowania, zgoda rodziców

Znaczenie edukacji seksualnej

Świadoma tożsamość seksualna

Edukacja seksualna pomaga zrozumieć i rozwijać zdrową tożsamość seksualną.

Zapobieganie chorobom

Uczy, jak unikać chorób przenoszonych drogą płciową i jak ważne jest stosowanie zabezpieczeń.

Zapobieganie niechcianym ciążom

Edukacja seksualna informuje o metodach antykoncepcyjnych i pomaga zapobiegać niechcianym ciążom.

Przełamywanie tabu

Rozmowa na tematy związane z seksualnością pomaga przełamać tabu, promując otwartość i zrozumienie.

